

Budapest

Rökk Szilárd-uteza 27.

A KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 48.314.900. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: benedekfalvi Dr. Luby Gyula m. á. v. titkár és ügyész.

Igazgatók: Kubik Béla orsz. képviselő, Dr. Békéssy Ferencz m. á. v. ügyész.

Ilkey László székesfővárosi hiv. főnök, Dr. Bankos Károly m. á. v. f.,

Nagy Józsa m. á. v. titkár, Horváth István mozdonyfőszereelő.

Az egyesület tagjait illető kedvezmények.

A tagsági jogosultság első évében:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona baleseti segélyben.

b) Baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeggel kárpóttatik.

A második évben:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első évben.

b) Ha a tag elhal, az általa a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 500 korona halálzási segély fizetettik.

c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona halálzási segély fizetettik.

d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

A harmadik évben:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első és második évben.

b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 1000 korona halálzási segély adatik.

c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona fizetettik.

d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

A negyedik évtől kezdve:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első, második és harmadik évben.

b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezménye-

zettnek 2000 korona halálzási segély fizetettik ki.

c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 500 korona fizetettik.

d) Ha a tag 4 héten túl beteg, hetenkint, 6 héten át, 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

Ezek képezik a biztosítottaknak **A)** csoportját, míg azok, akik a **B)** csoportba óhajtanak belépni, az itt felsorolt pénzbeli kedvezményeknek csupán felét kapják.

Ezen kedvezmények ellenértéke fejében az utóbbi csoportba belépők az első évben havi két korona, a második évtől kezdve havi 2 korona 50 fillér tagsági díjat, az **A)** csoportba belépők pedig az első évben szintén havi 2 korona, a második és a következő években havi 5 korona tagsági díjat fizetnek.

Ezen kedvezményekben a tagok mindaddig részesülnek, amíg az egyesület tagjai maradnak; a balesetbiztosítás azonban a 60 éves életkor betöltése után megszűnik.

Azok, kik az egyesületbe való belépéskor már 45-ik életévüket elérték, a fent felsorolt kedvezményeknek csak felét kapják.

Aki 55-ik életévét elérte, az egyesületbe fel nem vétetik.

Mindezekon felül úgy az **A)**, mint a **B)** csoportba tartozó tagoknak a következő kedvezményekre van igényük:

Peres és perenkívüli ügyekben csupán a készkiadások felszámítása mellett ügyvédi képviseletben részesülnek.

A »Kitartás« című hetenkint megjelenő lapot díjtalanul kapják.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Köszönetnyilvánítás.

Alulírott őszintén érzett, hálás köszönetemet fejezem ki a »Kitartás« budapesti kölcsönösen segélyező egyesületnek, hogy az engem, mint boldogult férjem kedvezményezettjét, megillető 500, azaz ötszáz korona halálsegélyt férjem halálát követő 6-ik napra már kifizette s ezáltal engem a legnyomasztóbb anyagi végromlástól megmentett. Köszönetemet nyilvánítom ez alkalommal Vécsei Vilmos urnak is, ki boldogult férjemnek ezen csakugyan nemes és áldásos egyesületbe való belépést ajánlotta.

A jó Isten áldását kérem ezen egyesület nemes megalkotóira és támogatóira.

Budapest, 1901. márczius hó 22-én.

Előttünk:

Vécsei Vilmos, *Szászka Mihályné.*
Fodor Mihály,
mint tanúk.

Választmányi ülés.

Egyesületünk választmánya vasárnap, e hónap 31-én délelőtt 9 órakor az egyesület helyiségeiben (Budapest, VIII. kerület, Röck Szilárd-utca 27. szám) rendes **választmányi ülést** tart. Erre az ülésre a választmányi tagok minél nagyobb számban sziveskedjenek megjeleni, mert az egyesületi kezeléség ügyrendjének végleges megállapítása, a közgyűlési előkészítő teendők, a lefolyt 11 egyesületi hónap eredményének megbeszélése, végre a közgyűlés határidejének megállapítása lesz napirenden.

A gyűlés tárgyának kiváló fontossága ennélfogva rendkívül kívánatosá teszi, hogy a választmányi tagok minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 12. számában kimutatott segélyösszeg 6400 korona.

Ujabb segélyek:

3462. Szászka Mihály, máv. munkás, Budapest nyug. p. u. 500 korona.

Balesetsegélyek.

Lapunk 12. számában kimutatott segélyösszeg 10.466 korona 66 fillér

Betegsegélyek.

Lapunk 12. számában kimutatott segélyösszeg 2660 korona.

Ujabb segélyek:

63. Zorád Benedek, máv. kalauz, Budapest	60 korona.
1099. Varga Mihály, munkás, Eger	40 »
2616. ifj. Varga Mihály, mozdonyfűtő, Budapest nyug. p. u.	20 »
1258. Gvosdják János, máv. kocsmester, Kassa	30 »
1161. Turesogi Pál, kovácsmester, Ohát-Kocs	30 »
3088. Sziebner Lajos, őrhelyettes, Vulcsezd	50 »
1535. Varga György, mozdonyfűtő, Zágráb	20 »
1152. Barbarits Károly, főkalauz, Sziszek	40 »
3080. Sári Gáspár, pályamunkás, Füzes-Abony	50 »

Olvasóinkhoz.

Folyó évi április hónap 1-jével új előfizetést nyitunk lapunkra mindazok számára, akik egyesületünknek nem tagjai, de akik úgy a balesetbiztosításnak kedvezményében, mint egy komoly és tartalmas hetilap hasznos, szórakoztató olvasmányában részesülni akarnak.

Lapunknak legutóbb megjelent számai tesznek tanubizonyságot róla, hogy ilyen komoly, tárgyilagos és tartalmas egyesületi közlöny — legalább ebben a szakmában — ez idő szerint nincs sehol az országban. De nincsen olyan lap sem, amely a balesetbiztosítás kedvezményét mindenkinek, kivétel nélkül, oly olcsó árban nyújtaná, mint a mi heti közlönyünk.

Nem egyesületi tagok részére a lap előfizetési ára havonként egy korona. Ennek ellenében megkapják az előfizetők a minden vasárnap megjelenő lapot és a »Nemzeti Baleset-Biztosító Részvénytársaságnál« 2000, azaz kétezer koronáig vannak biztosítva halált okozó, vagy állandó és teljes munkaképtelenséggel járó baleset ellen, szintugy ezen 2000 korona arányában minden olyan baleset ellen, amely részleges, de állandó rokkantságot okoz. Erről a biztosításról minden előfizető — aki nem a »Kitartás«-egyesületnek tagja — egy külön biztosítási kötvényt kap.

Ezen lapelőfizetés nem tévesztendő össze magával az egyesületi tagsággal. Mert az egyesületi tagok úgy mint eddig, továbbra is díjtalanul kapják a lapot és az azzal járó összes kedvezményeket. Akik pedig még nem egyesületi tagok, de a lap élén felsorolt kedvezményeket óhajtják elérni, azoknak nem elég csak magára a lapra előfizetniök, hanem szabályszerű felvételi igazolvánnyal az egyesületbe való felvételt kell kérelmezniök.

Egyesületünknek minden egyes tagját felkérjük, hogy a lapot minél szélesebb körökben ismertessék, megkedveltessék és ezzel nemcsak az egyesületnek, hanem önönmaguknak is hasznot hajtsanak. Mert az egyesületnek terjeszkedése és megerősödése minden egyes tagnak megerősödése egyuttal. Különösen a bizalmi férfiakat kérjük, hogy úgy a lapnak, mint az egyesületnek érdekeit ebben az irányban is karolják fel és terjeszszék, a kellő felvilágosításokat, útbaigazításokat minden irányban megadják s a lap külön előfizetési díjait szokásos úton juttassák az egyesület pénztárához.

Ujból hangsúlyozzuk, hogy nem egyesületi tagok részére az előfizetési díj — baleset ellen való biztosítással együtt — havonként egy korona, negyedévenként három korona, félévenként hat korona, egész évre pedig tizenkét korona.

Szolgálati fegyelem.

(T. A.) Egy levelet vettünk kézhez a napokban. Ebben ugyan nincsen semmi feltűnő dolog, mert hiszen mi sok — nem ritkán nagyon is sok — levelet kapunk ugy napjában; hanem ami ezt a levelet szokatlanná, különössé tette, az annak a tartalma volt. Egy államvasuti altiszt intézte hozzánk, — mellékes, hogy mi a neve és mi a foglalkozása, valamint hogy mellékes az ő szolgálati beosztása is. Ebben a levélben az illető kemény szavakkal, a jogos panasz határát nagyon is meghaladó kifejezésekkel illeti közvetlen felebbvalójának működését, és oly kemény kritikát gyakorol annak egyik hivatalos intézkedése felett, hogy ezen a hangon magunk is elbámultunk. A legérdekesebb volt azonban a levél vége: Ha mi lapunkban, vagy egyébként kipellengérezzük ennek a felebbvalójának eljárását, ha neki, a levélírónak, főnökével szemben igazat szerzünk akár a felső fórumoknál, akár egyébként: hát akkor ő, a levélíró, azonnal belép egyesületünkbe tagnak, és fog minél több más tagot is szerezni az egyesületnek.

Hát ez a levél, mi tagadás benne, komolyan gondolkozóba ejtett bennünket. Miért, hogy éppen mihozzánk intéztetett? És miért intéztetett hozzánk ezzel a famózus ajánlattal? Talán a hírünk olyan rossz, hogy okot adtunk valakinek valaha arra a feltevésre, hogy a tagok szaporítása érdekében hajlandók leszünk még az ilyen dolgokhoz is segédkezet nyújtani?

Avagy hogy az államvasuti altisztek ismeretes fegyelme lazult volna meg ennyire és mi ennek a szomorú jelenségnek csak egyik körtünetét láttuk meg ebben a levélben?

Sem az egyik, sem a másik feltevés nem állhatja meg helyét. Ismerjük magunkat, a magunk működését és tudjuk, hogy az ilyen feltevésre soha senkinek okot nem adtunk. De ismerjük a máv. altiszti kar szellemét is és jól tudjuk, hogy ha akadnak is itt-amott hevesebb vérmérsékletű egyének — ami az ilyen nagy testületnél nem csoda — a nagy tömeg tisztességtudó, fegyelmezett, illedelmes a maga felebbvalóival szemben. Mert ezt szolgálatának természete hozza így magával.

És mert a fenti feltevések nem állják meg helyüket, nem zárkoztunk el ennek a dolognak nyílt szellőztetése előtt sem; hadd tudja meg mindenki, akit illet, hogyan, miképen vélekedünk mi ezekben a kérdésekben. Hadd tudja meg maga a levélíró is, akinek ajánlatára nem válaszoltunk, de a ki ezt az

itteni válaszadásunkat bizonyára szintén meg fogja érteni.

Ott nőttünk fel magunk is a vasuti életnek verejtékes, veszélyes és keserves külső iskolájában; ott lettünk magunk is öreg vasutasokká: a külső szolgálatnál. Bennünket tehát már nem kell arra figyelmeztetni vagy kioktatni, hogy másként néz ki ez a szolgálat, ha az ember a praktikus vasutas szemével figyeli annak menetét, és másként, ha az irodák homályos ablaküvegein át pislákolva les el felületesen, hol egy, hol más jelenséget belőle. Tudjuk nagyon jól, mert hiszen a vérünkbe ment át, hogy minek *kell* odakint lennie, és minek *szabad* odakint lennie; viszont, hogy minek nem kell és minek nem szabad lennie. De sőt még azt is tudjuk, hogy minek nem kell és nem szabad lennie, és mi van meg ennek daczára mégis.

Mindenek előtt beszéljünk most egy kissé arról, aminek odakint lennie *kell*. Mert erre nézve lettünk provokálva. A többitől majd beszélhetünk más alkalommal. Tehát, aminek első sorban lennie kell, az a feltétlen és szigorú szolgálati *fegyelem*. Ez a fegyelem pedig nem úgy értendő, hogy az alantas közeg az egyik perczen úgy álljon feljebbvalója előtt, mintha azt a bizonyos nyársat nyelte volna le, a másik perczen meg úgy ugráljon előtte, úgy kapkodja fejét, kezét, meg lábát, mintha nem az ő tulajdona volnának többé. Hanem ez a fegyelem akként értelmezendő, hogy a szolgálati kötelek teljesítése kifogástalanul, hiven és pontosan végeztessék. És pedig végeztessék így nem azért, mert a feljebbvaló szeme nézi, figyeli a szolgálattételt, vagy mert a büntetés réme fenyeget; hanem végeztessék egyedül és kizárólag a kötelességérzet fejlettsége folytán, végeztessék így azért, mert ez a kötelességérzet önönmagától mintegy második természetévé vált az illetőnek. Ez az a fegyelem, amely mindenkinél saját maga irányában gyakorlandó; ez a fegyelemnek azon mértéke, amelyet a vasuti szolgálat ideális végrehajtása követelne meg minden egyes vasuti alkalmazottól.

A fegyelemnek másik része az, amely kifelé, mások irányában nyilvánul meg; feljebbvalók irányában egyrészt, a hasonló rangúak és a kisebb rangúak iránt másrészt. Mert a ki a vasuti szolgálat lényegét ismeri, tudja, hogy ez az utóbbi is létezik. És itt erősen tiltakoznunk kell egyáltalánosságban — sajnos, nagyon is lábrakapott — balhiedelem ellen. Hogy *i. e.* a vasuti fegyelem is olyan szigorú, olyan kemény kell hogy legyen,

mint a katonai fegyelem. Ez a tétel nem áll. Ezt a kettőt egymással párhuzamba hozni nem lehet. Mert míg katonáéknál a mindenható fegyelem lényege azon alapszik, hogy egyszerre csak egy fej, egy akarat uralhatja a helyzetet és a tömegeket, s ezek a tömegek ugyanakkor csak gondolkozás nélküli, akarat nélküli gépalkatrészek, és semmik egyebek — addig a vasuti szolgálatban ezen szolgálatnak érdeke a fő, és ezt tartozik legjobb tehetsége és ereje szerint mindenki szolgálni. Itt mindig egy vezéreszme körül csoportosul mindenkinek a gondolkozása; magyarul mondva, itt a fejek nem arra valók, hogy a kraváтли le ne csusszék a nyakról, hanem valami egyébre is. S a vasuti fegyelem éppen abban nyer kifejezést, hogy a közös cél, a közös érdek szolgálatában a gondolkozó fejek épp úgy, mint a működő karok, megtalálják vagy megkapják a helyes arányt, a jó összhangot, a megfelelő szerepet, szóval mindenki a maga helyét. A gondolkozó fejnek pedig, ha valahol, hát itt kell első sorban belátnia azt, hogy nemcsak minden egyénnek szorosan ki van tűzve a maga iránya, szorosan kijelölve a maga útja, hanem hogy ezzel az iránynyal, ezzel az úttal a legszigorubb egyéni felelősség is jár. És itt kell azután minden gondolkozó embernek belátnia azt, hogy aki ezt a szigorú összhangot akár fölfelé, akár lefelé megbolygatni akarja, az maga vétkezik a közös szolgálatnak közös érdeke ellen legnagyobbat; lett légyen ez a megbolygatási szándék bárhol, bármiből eredő. Mert ez az összhang a szigorú fegyelem és aki ezt a fegyelmet bolygatja meg, az megbolygatja a közös érdekek legfontosabb tényezőjét.

Igaz, hogy fordulnak elő esetek (és hol nem fordulnak elő az életben), hogy a feljebbvaló viselkedése, eljárása, bánásmódja vagy modora maga provokálja az alantasok kritikáját, az ő fegyelem-ellenes magaviseletüket. Ámde ott rendszerint megvan az orvoslás módja is, hogy az ily provokáló, az ilyen jogtalan és oktalan bánásmód rövidesen megtoroltassék; vagy ha nincsen meg, hát hamarosan megtorolja az önönmagát. Mi, amennyire helytelenítjük azt, ha valaki az ő feljebbvalójával szemben kilép a szolgálati fegyelemkövetelte határok közül, épp úgy elítélünk minden önkényt, hatalmaskodást, minden erőszakoskodást és jogtalanságot, amelyet feljebbvaló követ el az ő alantasával szemben. Mert az egyik épp úgy rontja a szükséges fegyelmet, mint a másik. Sőt a másik talán még jobban. Mi mindig nyíltan, őszintén kimondjuk a

magunk véleményét ott, ahol a közös cél, a közös jó előmozdításáról, vagy egy mindnyájunkat fenyegető rossznak leküzdéséről, elhárításáról van szó. Mi szívesen pártjára kelünk az ügyefogyottnak, a segítség híján, tanácsadók nélkül lévőknek és védjük az ő igazát erőnkötől telhetőleg. Eddigi czikkeink, eddigi tetteink legyenek a bizonyság reá.

De hogy mi egy tisztán szolgálati ügyben, egy kizárólag hivatalos fórumok elé tartozó dologban biróul toljuk fel magunkat, vagy ilyen szerepre egyáltalán vállalkozunk; hogy mi egy embert bántunk, a kit nem is ismerünk, a ki bennünket soha nem bántott, és bántunk csak azért, mert az egy másik embernek örömet okoz; hogy mi a szolgálati fegyelemnek ilyen eklatáns megsértését ne csak helyeseljük, hanem még előmozditsuk is; hogy mi egy kézzelfoghatóan személyes boszúból eredő meghurczolási szándékot — pláne feljebbvalóval szemben — jóváhagyjunk: azt tőlünk soha ne kívánja senki. Akkor legkevésbé, amikor bennünket azzal kecsegtet, hogy ennek jutalma fejében — tagtársul belép közibénk. Köszönjük a megtiszteltetést, de most már annál kevésbé kérünk belőle.

A kinek oka van a hivatalában panasza, az fontolja meg előbb mindig jól, hogy nem-e esetleg tulságos érzékenység láttatja csak vele ilyen fekete színben az egész ügyet, avagy nem-e személyes elfogultság okozza nála ezt a nagy felháborodást? Mert hiszen tudjuk, hogy az ember sohasem lehet eléggé tárgyilagos a maga dolgának az elbirálásában. És ha látja, hogy az ő sérelme jogos panaszra ad alapot, akkor nyiltan, őszintén terjessze fel ezt az ő panaszát az arra hivatott fórumhoz. Meg lehet győződve róla, hogy az orvoslás nem fog elmaradni. Ha pedig az életben, a magánviszonyaiban éri olyan dolog, olyan baj, hogy tanácsadásra, támogatásra van szüksége a maga, a családja érdekében — akkor csak bizalommal forduljon hozzánk. Hisszük, hogy nem fog csalatkozni.

. . . El kellett ezeket mondanunk, mert okunk volt reá; talán nem is ez az egy ok. De el kellett mondanunk azért is, hogy eleve intsük a hozzánk fordulókat, miszerint a fegyelem megszilárdításához mindig, minden eszünkkel hozzájárulunk; a fegyelem megrontásához — soha.

Műhelyi és gyári alkalmazottak biztosítása balesetek ellen.

A m. kir. államvasutak műhelyfőnökségei utóbbi időben sokat foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy a máv. műhelyi munkásoknak és alkalmazottaknak a mindenféle balesetek ellen való biztosítása hogyan, milyen módozatok mellett volna legcélszerűsában, az illető munkások és alkalmazottak érdekeinek legjobb megóvása mellett, foganatosítható.

Hát ideje már egyszer, hogy ez a kérdés is napirendre került. Mert ismerve a műhelyi foglalkozások természetét, ismerve azt az esélyt, amely szerint az ott dolgozók testi épsége veszedelmeknek van kitéve, és ismerve végül azon tényt, hogy ezen baleseteknek száma nem csekély: azon kell csodálkoznia az embernek, hogy miért nem lett ez a kiválóan fontos és kiválóan komoly kérdés már régen nyélbe ütve. Azok a részleges intézkedések, amelyek a műhelyek egy részénél e tekintetben már fennállanak, nem tekinthetők rendezésnek, mert csak az ideig-óráig való segítség jellegével bírnak, minden műhelynél más és más alapon készültek, csekély tőkével dolgoznak stb. stb.

Itt egyöntetű, gyökeres intézkedésekre van szükség; mert csak ezen a módon lehet a biztosítást a műhelyi alkalmazottak legcsekélyebb megterhelése és a reájuk nézve legelőnyösebb feltételek mellett balesetek ellen biztosítani. A biztosítás mindig annál olcsóbb lévén, minél nagyobb együttes tömegekben történik az bizonyos testületek és vállalatok részéről. A kezdeményezés, mint minden ilyen dologban, az állami üzemeket és vállalatokat illeti meg; lévén az állam első sorban kötelezve arra, hogy a maga polgárainak, a maga alkalmazottainak testi épsége fenntartásához minden telhetőt elköveszen, vagy ahol ennek az esélyei a foglalkozás természetéből kifolyólag kedvezőtlenek, a következmények enyhítését mindenképen előmozdítsa. És nemcsak hogy ezt kedvezményeznie kellene, de a magánüzemeket, a magánvállalatokat egyenesen köteleznie kellene arra, hogy ezt a kérdést minél előbb és kivétel nélkül rendezzék. Mint ahogyan ez a rendezés például Németországban már meg is történt, törvényileg mondatván ki a gyári üzemeknél alkalmazott munkásoknak baleset ellen való biztosítási kötelezettsége.

Egyik régi szószólója ezen kérdésnek hazánkban Krón Ignác főmérnök, a máv. miskolci műhelynek főnöke, aki már évekkel ezelőtt megindította a mozgalmat ebben az ügyben, és aki saját embereivel szemben már is igyekezett megvalósítani mindazt, ami e téren — egy műhelynek szűk viszonyai mellett — megvalósítható volt.

Ahogyan az ő intenczióit és ahogyan a műhelyfőnökök legnagyobb részének intenczióit ismerjük, a műhelyi munkásoknak és alkalmazottaknak (tehát a gyári alkalmazottaknak is) balesetek ellen való biztosítása csak azon az alapon történhetik, csakis úgy felelhet meg a maga céljának, ha ez a biztosítás nem csupán a testi rokkantság eseteire terjed ki, hanem kiterjed azon esetekre is, ahol mulékony természetű balesetekről van szó; ahol tehát csak bizonyos ideig való napidíjak lesznek fizetendők, mert a baleset nem járt olyan következményekkel, hogy a százalék szerint való kártalanításra igényesülhetett volna fel. Helyes. Ez a felfogás teljesen megfelel a műhelyi és gyári alkalmazottak érdekei-

nek, mivel önük különösen sok mulékony természetű sérülés történik, s az alkalmazott a munkaképtelenség idejére is kell, hogy némi kárpótlásban részesüljön, mert hiszen neki ez a betegség szintén pénzébe kerül, s amellet a családnak épp úgy meg kell élnie, mint amikor a kenyérkereső dolgozik.

Hanem hát vannak ennek a kérdésnek vitásánál még más szempontok is, amelyeket figyelembe kell venni, és amelyek nem kevésbé képezik a műhelyi és gyári alkalmazottak érdekét. Ezek legfontosabbika a díjilleték nagysága. Aki ismeri a biztosítási díjak közötti különbségeket és aki nevezetesen a balesetbiztosításnak két módzata díjilletékei dolgában tett megfigyeléseket, észrevehette, hogy milyen hasonlíthatlanul drágább az a balesetbiztosítás, amely napidíjak élvezetével jár, azzal a balesetbiztosítással szemben, amely a testi rokkantság eseteire terjed csak ki. A biztosító-intézetek az előbbinél tudvalóval nemcsak sokkal nagyobb, de sokkal aránytalanabb rizikóval is dolgoznak, tehát ezt a rizikót aránytalanul magasabb díjtételekkel igyekeznek ellensúlyozni. Csak valamirevaló napidíj kikötése esetén is ez az illeték oly nagy, hogy már érezhetően megterheli a munkásnak és alkalmazottnak havi keresményét. Tehát ebből a szempontból nem ajánlatos mindaddig, amíg más, olcsóbb módok vannak ennek a kérdésnek megoldására. Ez az olcsóbb mód pedig nézetünk szerint abban áll, hogy a mulékony természetű balesetek utáni segélyek — napidíjak — nyújtását a gyárak és műhelyek ne bízzák a biztosító-társaságokra, hanem kezeljék házilag. Amint ez különben több helyütt már most is történik. Sokkal csekélyebb megterhelés mellett sokkal több támogatást nyújthatnak alkalmazottaiknak az ideiglenes keresetképtelenség eseteire, mint bármely biztosító-társaság; mert nem dolgoznak sem rizikóra, sem pedig haszonra, mint ezek az utóbbiak. Hogy mennyi legyen minden egyesnek az erre a célra szánt havi levonása, az teljesen a viszonyoktól függ. Vagy egy állandó összeg vessék ki minden egyesre, amely a tapasztalás szerinti legnagyobb szükséglet határait lehetőleg túl ne lépje — ha csak nem egy bizonyos tartalékalap céljaira — vagy pedig az elmúlt hónap tényleges ilyen kiadásai osztassanak fel az összes alkalmazottak között és ez képezze mindig az erre a célra szánt levonást.

Egy másik fontos előnye ennek az ugynevezett házi kezelésnek, hogy míg egyrészt a beteg nincs kiteve a biztosító-társaságok mindenféle szokásos aggályoskodó akadékoskodásainak és ezzel a segélyösszeg késedelmes folyósításának, addig másrészt a visszaélések lehetősége a legkisebb határok közé szoríttatik a közvetlen ellenőrizhetés révén, s a valóban segélyre szorultnak vagy családjának sohasem kell a jogosult segélyre várakoznia, de megkapja azt akkor, amikor a szükség hozza magával.

Egy harmadik előnye pedig ennek az eljárásnak, hogy a gyár vagy műhely tetszés szerint — amely tetszés alatt azonban sohasem az alkalmazottak megrövidítésére célzó hajlamok értendők — módosíthatja a kártalanítási díjakat, aszerint, amint a kereseti viszonyok változnak. Ezek javulása esetén javíthatja amatt is, ezek rosszabbodása esetén korlátozhatja a szükséghez képest amatt is.

Másként áll a dolog a balesetből folyó halál vagy testi rokkantság, részleges és állandó munkaképtelenség eseteire való biztosítás tekintetében. Itt

az esélyek is kisebbek lévén, a biztosító-társaságok igen csekély díjak ellenében is fogadnak el — különösen tömeges — biztosításokat s beálló esetben oly összegeket nyújtanak kártérítésként, amely összegek a gyárak és műhelyek házi kezelése mellett bizonyos körülmények között egyenesen lehetetlenek volnának. Lehetetlenek t. i. akkor, ha azokat az alkalmazottak filléreiből kellene előteremteni, megfelelő tartalékalap híján. Mivel pedig főként a műhelyek pénzügyi vállalkozásainak is kell, hogy bizonyos határa legyen, az ilyen nagy tartalékok gyűjtése és kezelése sem mehet túl valamelyes korlátokon. Legalább a mostani szervezés mellett nem. Az ilyen biztosításokat jó lesz ennél fogva továbbra is a biztosító-intézetek kezeiben meghagyni és pedig lehetőleg olyan vállalkozások közvetítésével, mint amilyenek egyike a »Kitartás« szerkesztősége is; mert a tömeges közvetítés nemcsak a díjtételeket szorítja le a legcsekélyebb mértékre, hanem a biztosítottak amellet a lap révén hasznos, komoly és szórakoztató olvasmányra is tesznek szert.

Ami talán szintén megér valamit.

Műhelyi.

Hadd hulljon a férgese.

Nap-nap mellett érdekesnél-érdekesebb híreket veszünk egyesületünk barátai részéről a sok népbolondító zügegyesületnek garázdalkodásáról és manipulációiról. Így a legujabban, hogy hire ment a miniszteri nagy sóprésnek, beavatott kézből kapjuk a következő hirt:

A fővárosban még néhány hónappal ezelőtt közel hatvan kiházasító egyesület volt. A szegény munkás és cselédleányok közül toborzották a tagokat s annyi visszaélést követtek el, hogy a belügyminiszter vegyes bizottságot küldött ki az egyesületek megvizsgálására. A vegyes bizottság egymásután kereste az egyesületeket, de nem találta. Amikor az egyesületek vezetői meghallották, hogy megvizsgálják az ügykezelésüket, leszedték a cég-táblákat s becsukták a helyiségüket. Csak néhányat talált a bizottság, de azoknak a működését is azonnal felfüggesztette. Két hét alatt így megszűnt valamennyi leánykiházasító egyesület, természetesen kivéve azokat, amelyek a kereskedelmi törvény alapján szervezkedtek.

Hát valóban, ilyenkor látja csak az ember, hogy mennyire égető szükség volt ezeknek a szédelő iparlovagoknak világgá való üzése. Reméljük, hogy ezen az úton mihamarább meg fog tisztulni a levegő.

*

Ujabbán a miniszteri vizsgáló-bizottság az »Első újpesti leánykiházasító, temetkezési és önszegélyező« kezelését nézegette meg, s ennek a nézegetésnek az volt a vége, hogy az egyesület működését nyomban felfüggesztették, helyiségeit bezárták, pénzét, — ami még maradt — könyveit lefoglalták.

*

Veszprémben a »Veszprémi betét- és kölcsönkövetítő-egylet« jutott a tönk szélére, melynél a betegek mintegy 100.000 korona veszteséget szenvednek. A közgyűlés maga határozta el a felszámolást, de hogy ki fogja a betegek fillereit megtéríteni, arról mélységesen hallgat a krónika.

Legkésőbbi, legkorábbi.

III.

Lapunknak ez évi 3. és 4. számaiban ezen czim alatt közölt cikkünkben azon eseteket fejtegettük volt, amidőn a távirati értekezés nem lehetséges, a vonatok közlekedésében beállott késések pedig a találkozásoknak bizonyos elvek szerint való megállapítását teszik szükségessé.

Sokkal könnyebb a forgalmi szolgálattevőnek helyzete akkor, amikor a táviradvonalak jók és ő a szomszéd állomások mindegyikével, sőt még azokon túl is, értekezhet. Mert így folytonosan tájékozódva van és lehet a vonatok holléte iránt még késések esetén is, és mert már jó eleve kombinálhat, hogy a találkozások az ő állomását esetleg mennyiben fogják érdekelni, meg hogy ő ezeket a netán szükségessé váló megállapításokat hogyan fogja legcélszerűbben eszközölni. Mert ebben a tekintetben a szolgálattevőnek már sokkal szabadabb keze van, mint akkor, amikor a távirati értekezés nem lehetséges: amennyiben például az utórangu ellenvonat az előrangunak késése esetén nem kénytelen vesztelni a menetrend szerinti találkozási állomáson órákig, szükség szerint az idők végtelenségéig, szóval, amíg a késett előrangú oda be nem érkezett, hanem a vonatok a késések dacára mindkét részről addig mehetnek, amíg csak találkozásra közel nem jutottak egymáshoz. Hogy a multkori példák egyikével éljünk, mondjuk, hogy a 362. sz. vonatnak Kisváros állomáson lenne a menetrend szerinti rendes találkozási a 305. sz. vonattal, mint ellenvonattal. A 362. sz. vonat az utórangu, a 305. sz. vonat pedig az előrangú. Ha a távirati értekezés nem lehetséges, a 362. sz. vonatot semmi szin alatt sem szabad tovább bocsátanunk, amíg a 305. sz. vonat szintén be nem érkezett. És ha még annyit késne is ez az utóbbi. De ha a távirati értekezés lehetséges, nemcsak azt fogjuk megtudhatni, hogy a 305. sz. vonat merre jár, mennyit késik, hanem módunkban van a szomszéd állomással, Nagyfaluvál megállapodni aziránt is, hogy a két vonat találkozását tegyük át Nagyfaluba s a 362-öst ne tartóztassuk fel hiába Kisvároson. Ha a 305. sz. vonat késése oly nagy lenne, hogy a 362-öst még Nagyfaluba is tovább küldhetné, anélkül, hogy ezzel a 305. sz. vonat késését megnagyobbítsa, ő is tartozik a vonatot tovább küldeni; de persze csak a találkozásnak a következő állomásra történt áthelyezése, illetve a vonatkozó távirati rendelkezésnek oda történt leadása után. Így tolható a 362-ös állomásról-állomásra, mindig egy lépéssel tovább, mindaddig, amíg azon állomásig nem jut, ahol a 305-öst — mert ez már esedékes — okvetlenül be kell várnia.

Szabadabb keze van a szolgálattevőnek, amikor a távirati értekezés lehetséges, abban is, hogy késések, forgalmi zavarok esetén rendelkezéseiben nincsen az előrangú vonat menetének perczeihez kötve, és hogy nem kell az esetleges órákülönbségekre megállapított öt percekkel számolnia.

Igaz, hogy ugynevezett legkésőbbi és legkorábbi indulási időkről akkor is szoktunk a mindennapi gyakorlatban beszélni, amikor a távirati értekezés lehetősége megvan. Ámde jól meg kell különböztetnünk ezeknek a kiszámítását azon legkésőbbi és legkorábbi indulási időknél a kiszámításától, amikor a távirónk rossz, és mi a szomszéd állomásokkal

nem értekezhetünk. Vegyük csak sorra a multkor elmondott példákat, és mindjárt látni fogjuk a különbségeket. Kezdjük az ellenvonatokkal.

1. A 362. sz. vonat késik, de Kisváros állomás azt még szeretné elküldeni a 305. sz. előrangú ellenvonattal szemben Nagyfaluba állomásra. Tudakozódik tehát — ha ezt már előzőleg nem tette volna — vajjon rendes-e a 305-ös, vagy ha késik, hát mennyi a késése? Tegyük fel, hogy azt a választ kapja, hogy a 305-ös rendes. Megnézve a menetrendkönyvet, látja, hogy a 305-ös rendes indulási ideje Nagyfaluból 5 óra 49 perc. Ezt felírja egy papirosra, és most azt nézi, hogy a 362-ösnek mennyi a rendes menetideje Kisvárostól Nagyfaluiig? 38 perc. Most levonja a 38-at az 5 óra 49 percből, marad 5 óra 11 perc, vagyis az az idő, amikor a 362-ösnek Kisvárosból legkésőbbén még el lehet indulnia, hogy a 305-össel szemben Nagyfaluba beérkezzen, anélkül, hogy a 305-öst megkésleltesse. Igen ám, csak hogy a 362-ös beérkezése és a 305-ös kihaladása között szintén kell egy percznyi időköznek lennie: mert ugy nem szabad számítani, hogy 5 óra 49 perczkor halad be az egyik és 5 óra 49 perczkor indul ki a másik, az ellenvonat. Ezt az egy percznyi időkülönbséget tehát a 362-ös rovására írjuk, és azt mondjuk, hogy nem 5 óra 11 perc, hanem 5 óra 10 perc az ő legkésőbbi indulási ideje Kisváros-állomásról a 305. sz. vonattal szemben. Ugy is tehetünk különben, hogy vagy a 362-ösnek rendes menetidejéhez adjuk hozzá ezt az egy perczet, vagy a 305-ösnek rendes indulási idejéből vonjuk le; mindig ugyanazt az eredményt fogjuk kapni, ami természetes is. Ennél a példánál — a lapunk 3. számában felhozott példával szemben — azonnal fel fog tűnni, hogy az esetleges órákülönbsétekre nem számítottunk semmit. Hát nem is kell. Aminthogy újból hangsúlyozzuk, egyáltalán nem kell soha számítani órákülönbséteket, ha jó a távirónk s az értekezés akadálytalanul történhetik. Ennek pedig az a magyarázata, hogy ilyen esetekben nincs reá semmi szükség, mert hiszen az ily vonatok indítása előtt mind a két szomszédos állomás egymással táviratilag már megállapodott arra nézve, hogy melyik vonatnak hol kell, melyikre várakoznia. Elv, hogy ezt a találkozás-megállapítást mindig azon állomás adja, amelyik az utórangu vonatot meneszt. Ha az ilyen vonat menesztésénél esetleg fordulnának is elő órákülönbsétek, az nem baj, mert az ellenvonat többé semmi szin alatt sem fog a szomszéd állomásról elindulhatni, amíg csak a közös megállapodás módosítva, a távirati rendelkezés visszavonva nem lett. Ezt pedig szintén nem lehet többé megtenni, ha az egyik fél a maga vonatát már útnak eresztette. Ebből a szempontból is kiváló fontosságu tehát az, hogy késések esetén, amikor a találkozások megállapításának szüksége beáll, ezek a megállapítások föltétlenül még a vonatok indítása előtt történjenek meg.

2. Vegyük a második példát, az egymást követő vonatok menesztését. Amit mi ott a 362. és a 306. sz. vonatoknak a legkésőbbi indulási idő szerint való továbbküldéséről mondtunk arra az esetre nézve, ha a távirati értekezés nem lehetséges, ugyanazt mondjuk, illetve ugyanígy számítottunk abban az esetben is, ha a távirati értekezés lehetséges. A kiszámítás tehát teljesen egyforma marad, csak az nem marad egyforma, hogy nekünk ebben az esetben nem kell mindig a 306 sz. előrangú vonat-

nak rendes közlekedésével számolnunk, mert a táviró segélyével megtudjuk, hogy esetleg nem késik-e a 306-os, vagy ha késik, hát mennyi ez az ó késése? Ezt az utóbbi körülményt nemcsak azért kell tudnunk pedig, hogy a 362-óst elküldhetjük-e még előtte a következő állomásig, hanem azért is, mert késés esetén a 306-osnak nem rendes menetidejével, hanem a legrövidebbel kell számolnunk. Aminthogy elv, hogy a távirati értekezés lehetősége esetén a vonatok találkozásainak megállapításánál az utórangu vonatknál a rendes menetidők, az előranguknál a legrövidebb (vagy rövid) menetidők veendő számításba. Az egymást követő vonatok illetően menesztése esetén a menesztő állomás csakis a saját felelősségére dolgozik, s a találkozásoknak — megelőzéseknek — mikénti meghatározását csak kivételes esetekben közli a szomszéd állomásokkal. Mert vagy jókor menesztette meg el az előrangu vonat előtt az utórangu vonatot, és akkor már a következő állomás dolga, hogy ezen utóbbinak megelőztetés céljából való feltartóztatása vagy pedig továbbküldése iránt intézkedjék, vagy a kellenél később bocsájtotta előre az utórangu vonatot és akkor módjában van a követő előrangut mindaddig visszatartani, amíg az időkülönbséget kiegyenlíti nincsen. Ez az oka különben annak is, hogy miért nem kell egymást követő vonatok menesztésénél még a távirati értekezés lehetetlensége esetén sem esetleges órákülönbsétekkel számolni.

(Folytatjuk.)

HIREK MINDENFELŐL.

Személyi hír. Egyesületünk titkára, Huber Ferencz máv. igazgatósági fogalmazó, a legközelebbi előléptetések alkalmával szintén a jól kiérdemelt előmenetelben részesült.

Vasuti előléptetések. Az államvasuti hivatalnokok IV., V. és VI. rangfokozataiba tartozó tisztviselők tavaszi tömeges előléptetése folyó hó 24-én jelent meg, márczius 1-től való visszaható érvénységgel. A IV. rangfokozat 2. osztályából az 1. osztályba előlépett 49 ellenőr, 24 mérnök, 15 hivatalnok és 3 segédtitkár. A 3. osztályból a 2-ba előlépett 96 ellenőr, 21 hivatalnok, 18 mérnök, 3 segédtitkár. Az V. rangfokozat 1. osztályából a IV. rangfokozat 3. osztályába kineveztek 147 hivatalnokot, 18 segédmérnököt és 3 fogalmazót. Az V. rangfokozat 2. osztályából az elsőbe előlépett 167 hivatalnok, 22 segédmérnök, 6 fogalmazó és 5 számtiszt. Az V. rangfokozat 3. osztályából a 2. osztályba előlépett 190 hivatalnok és irodatiszt, 40 segédmérnök, 6 fogalmazó és 4 számtiszt. A VI. rangfokozat 1. osztályából az V. rangfokozat 3. osztályába kineveztek 184 hivatalnokot, számtisztet, segédfogalmazót és mérnökgyakornokot. A VI. rangfokozat 2. osztályából az 1-be előlépett 167 hivatalnok, számtiszt, irodatiszt. A VI. rangfokozat 3. osztályából a 2-ba előlépett 168 hivatalnok, számtiszt és segédfogalmazó.

Napidijasok országos gyűlése. A fővárosból és a vidékről több száz napidijas gyűlt össze Budapesten az Ujvárosháza tanácskozó termében, hogy meghányják-vessék a bajukat s fölpanaszolják inséges helyzetüket. Mostani kongresszusukon arról tanácskoztak a napidijasok, a mit elérhetőnek vélnek, az ugynevezett dijnok-törvény megváltoztatása nélkül is, magának ennek a törvénynek megváltoztatását

azon az országos gyűlésükön fogják kérni, a melyet majd szeptemberben tartanak.

A máv. miskolczi altiszti kör márczius hó 22-én tartotta meg saját helyiségében a közgyűlést, amely alkalommal a múlt évi zárószámadás felülvizsgálásán kívül több folyó ügy is elintézésre nyert. Az indítványok között a legérdekesebb volt Édes József főkalauz javaslata, aki a kör céljaira szolgáló egy háznak felépítése iránt kért intézkedést. A közgyűlés hosszabb eszmecsere után egyelőre csak annyit határozott, hogy egy tíz tagu bizottságot fog kiküldeni a kérdés tanulmányozása és beható megvitatása végett s ezen bizottság jelentésétől teszi függővé a további lépéseket. A közgyűlés végül élénk és meleg ovációban részesítette Krösz Elemér elnököt, akit az utóbbi időben egyesek méltatlanul megtámadtak és aki emiatt a kör elnöki tisztéről leköszönt. A közgyűlés a leköszönést nem vette tudomásul, hanem biztosítva az elnököt a maga bizalmáról, a lemondás visszavonására készítette őt. A kör költségvetése, noha még csak harmadik eszterdejét érte el, már is megközelíti a 3000 koronát.

Hideg tavasz. Az elmúlt hét nemcsak minálunk okozott a maga nagy hidegével sok kellemtelenséget, de még inkább megijesztette a német sógorokat odakint Ausztriában és Németországban, ahol oly nagy hóviharak dúltak helyiely-közzel, akár a legkeményebb tél közepén. A forgalom a sok hófúvás miatt nem egy vonalon napokig szünetelt. A keddről szerdára virradó éjszakán a mi fővárosunkat is olyan hóvihar lepte meg, amely a legkeményebb télnek is becsületére vált volna.

Forradalom készül Oroszországban. A nihilisták, akik egy-két évtizeddel ezelőtt oly rettegesben tartották a hatalmas birodalomnak minden hatalmas emberét, akik minisztereket öltek, csárokat gyilkoltak — egy idő óta nagyon elhallgattak. De munkájuk, úgy látszik, nem szünetelt. S a nyugalom éveit mind a két fél jól igyekezett a maga hasznára fordítani. A hatalom ugyanis a szabad eszmék, a jogok megnyirbálását tartván hasznos dolognak, a nép pedig a forradalom előkészítését. Az orosz egyetemi diákság kezdte hetekkel ezelőtt a forrongást s azóta egy nagyon szigorú minisztert már agyon is lőtt egy elkeseredett diák, az államtanács elnökére pedig háromszor rálőtt egy másik diák. Az egyetemeket bezárták, s katonák és rendőrök százával, ezrével hurezolják úgy a férfi, mint a női hallgatókat a börtönökbe. Sok helyütt valószínű csaták is voltak már katonák és nép között, amelyeknek nagyon sok halottjuk és még több sebesültjük volt. A mozgalom és forrongás egyre terjed s a csári család már el is költözött Pétervárról, mert ott nem érzi magát elég biztonságban.

Dióssy Viktor ulánus-főhadnagy, akinek székesfehérvári kasszarablási ügyét annak idején mi is közöltük, a budapesti hadbíróóság által bűnösnek mondatván ki a rablásban, ezért három évi börtönre és rangvesztésre ítéltetett.

Mégis csak marha a marha. A budapesti közbághídon a napokban egy ökröt vágta le, amelyiknek a gyomrában nem kevesebb, mint 384 darab apró kavicsot találtak, összesen 24 kilogramm súlyban. Kisült, hogy a sok kavicsot a volt gazdája azért nyelte le az ökrrel, hogy az eladásnál ennyi hús súlyával csaphassa be a mészárosot.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

Távolból.

*Távol vagyok édes hazám
Távol vagyok én tőled,
Évek mulnak, hogy nem hallok
Semmi hirt sem felőled. . . .*

*Gyenge szellő, kis madárka
Mért nem jöttök én hozzám?
Mondjátok meg bús szívemnek:
Virul-e még szép hazám?!*

*Derült égről ezer csillag
Este jöttén egyre hull. . . .
Mikor látlak édes hazám?!
Talán csak a síron tul!*

Schuster Endre.

Orvosi prakszis.

— Irta: Máv Zakariás. —

— Dr. Patika Jenő vagyok. Mikor megy kérem a vonat Kőhegy felé?

— Örvendek. Jelzéssy Géza, állomásfőnök. Bizony csak egy jó óra múlva.

— Jelzéssy? Jelzéssy? Nem járt állomásfőnök úr valamikor Káposztáson a gimnáziumba?

— De igen, ott is maturáztam. Miért kérdezi doktor úr?

— Még hogy miért kérdem? Mert hogy ugy látom, hogy már kigőzölgött a fejedből kamarás pajtásodnak az emlékezete; te vén pupák!

— Hogyan, mi is a becses . . . ? Nem értettem meg jól a bemutatkozásnál.

— Az a becsesem, hogy én vagyok a Patika Géni. Ismersz már most?

— Édes jó czimborám! Hát igazán te volnál? Ne vedd rossz néven, hogy nem ismertem rád; de hát igazán nagyot változtál. Azelőtt az arcod volt kopasz, s a fejed bozontos, most meg a fejed kopasz s az arcod bozontos.

— No nem sokat vethetsz rám. Ugy látom, hogy a te homlokod is a nyakad csigályaig ér már.

— Hja, az éjjeli szolgálat barátom, az éjjeli szolgálat. De mi jó szél hord erre? Honnan jössz, hová igyekszel?

— Meguntam a fővárosi nyomorúságot. Merőben lehetetlen ott ma már orvos embernek tisztességgel megélnie, hacsak nem hirneves, felkapott professzor, vagy a protekció kreaturája. Jobb, tisztább levegő után vágyódtam, s néhány hónappal ezelőtt Szalmaszegre költöztem. Azt hallottam, hogy ott egy öreg, halódó bácsi az egyedüli doktor, és reméltem, hogy ilyen viszonyok között hamarosan zöld ágra vergődöm. Ugy ám. Szívós az öreg, mint kilencz macska. Annak a hirnek hallatára, hogy új doktor jött, pláne pesti doktor, menten meggyógyult, s félszázados összeköttetései révén kivitte,

hogy nem jön hozzám más páciens, mint koldus meg olyan ember, aki orvost sohasem fizet. Most Kőhegyre akarok utazni, hogy ott nézzek körül valami után. Mert ilyen prakszis mellett hamar felkopik az álla az embernek.

— Oda pedig most kár lesz menni; édes barátom, mert ugy hallok, hogy ott a jövő hónapra várják haza a szolgabíró öcscsét, egy szigorló gyereket, akinek részére az üres körorvosi állás már előre lefoglalódott. Hanem jőjj fel inkább a lakásomra, nézd meg a familiámat és ha lehet, hát majd főzünk ki valami okosabb tervet. . . .

A doktor az éjjeli vonattal utazott haza Szalmaszegre. Még kevesebb reménységgel tért vissza, mint amilyennel jött. Mert semmi okos terv nem jutott eszükbe, noha egész este azon törték a fejüket. A forgalmi gyakornok — egy tejfőlös száju úrfi, aki főnökénél van kosztton — váltig erősítette ugyan, hogy valóságos gyerekjáték az, amivel a doktor baján segíteni lehetne — de az ilyes fiatal emberek sok bolondot szoktak össze-vissza fecsegnit, hát ki adna arra valamit.

*

Szalmaszegnek szenzációja van. Egy báró, egy valóságos, igazi báró jött tegnap az esti vonattal — azt mondják, hogy Bécsből vagy honnan — s a »Kék Oroszleány«-ban az összes vendégszobákat lefoglalta a maga és a kísérete számára. Valának pedig azok az összes vendégszobák, mindent összevéve, ketten. És így nagy szerencse, hogy a báró ur kísérete csak egy komornyikból állott (akinek a vendéglős a saját szobáját engedé által), mert különben igen rossz hirbe keveredhetett volna Szalmaszeg a világot járó idegenek előtt.

A báró nagyon fiatal, nagyon mogorva, nagyon szótalan ember volt. Este azt ujságolta a vendéglős az extraszobában összegyülekezett városi honorációroknak, hogy előtte ugy rémlik, mintha az a báró igazában nem is lenne báró, hanem vagy gróf, vagy valami herczeg. Mert ilyen félszeműeges pofákat csak azok tudnak ugy vágni, mint ahogyan ez teszi. Igaz, hogy a szolgáló báró Szalókynak mondja az urát, de az is ugy ejti a szót, hogy első pflantásra látja az ember, hogy más valaki rejlik ezen név mögött. Valaki, aki minden áron ismeretlen óhajt maradni. Az utazóbőröndjein is nyoma látszik, hogy kilencz vagy tizenegy águ koronát szedtek le róluk. Ami szintén csak ilyen megtévesztési szándékból történhetett.

Szalmaszegen ezen az éjszakán mindenki az ismeretlen báró, gróf, herczeg, princzről álmodott. Mindenki azon törte a fejét, hogy kicsoda, micsoda; miért jött ide, meddig marad, stb. stb. A polgármester addig hanykolódott az ágyában, amig tisztába nem jött magával is, a helyzettel is. Ez a tisztába-jövés pedig jelentette azt, hogy holnap délben parádéba vágja magát s a város nevében üdvözölni fogja az előkelő idegent. Már a beszéd elejének megkomponálásába is belekezdett, de ettől elaludt.

Ugyanígy járt a gyógyszerész, mint városi tűzoltó-főparancsnok, a plébános, aki már régen esperes szeretne lenni, sőt még az öreg Fálláb Kenderes Bálint is, a háboruban soha nem járt helybeli agg-harczosok érdemes egyesületének vitélző elnöke.

(Akinek fiatal korában vadorzás közben annyi sré-
tet lóttek az egyik lábaszárába, hogy azt le kellett
vágni.)

Másnap hajnalban irgalmatlan porfelhőben
úszott Szalmaszeg, kivált annak a belső városrésze.
Minden udvart, minden házelejét úgy megsöpörget-
tek, mintha pünkösdi szombatja lett volna. Az abla-
kok lassan-lassan megteltek díszes virágokkal, az
utczák még díszesebb leány- és asszonysereggel. A
főtéren, a csordakút melletti »korzón« már reggeli
kilencz órakor kint sétált a »hotvolé«. Persze, min-
denki a legszebb, legelegánsabb gunyájában. És
mindenki csak a »Kék Oroszleány«-nak emeleti
ablakait leste, amelyek azonban le voltak függő-
nyözve. Sátoros ünnep, bucsu, vásár — mind semmi
ehhez a mai sokadalomhoz képest.

Délelőtti tizenegykor a polgármester, teljes
díszben, beállit a »Kék Oroszleány«-ba.

— A méltóságos ur még nem kelt fel — fogadja
a vendéglős, aki nemcsak halkabban beszél a szo-
kottnál, de még az ujját is a szájára illeszti, a na-
gyobb hallgatás okából.

A polgármester az extraszobába megy, ahol
nagy meglepetésére már ott találja a patyikust, tel-
jes tűzoltó tábornoki díszben és a főtisztelendő plé-
bános urat, vadonatúj reverendában, az adótárno-
kot, a fináncz-szemlést, a rendőrkapitányt, a polgári
iskola igazgatóját, takarékpénztári igazgatót, az öreg
doktor s a jó ég tudja, még ki mindent. Csak azt
látja, hogy most többen is vannak, díszesebbek is,
mint a kaszinói közgyűlés alkalmával. A szomszédos
benyilóban, a »közönséges«-szobában, Féláb Kende-
res Bálint adta nagy hangon a szót, háromféle
ismeretlen minőségű medáliát is fityegtetvén a kopot-
tas mándliján. Bajusza úgy ki van subiczkolva, hogy
még egy háromkapitulációs huszár is megirigyel-
hette volna.

Az »extra«-szobában a társalgás nagyon nyo-
mottan indult. Mindenki nagyon örvendett a »véletlen«
szerencsének, mindenki csak »véletlenül« nézett be
»ebben a kutya melegben« egy pohárka sörre (oda-
kint már hullottak a fák levelei) és mindenki csak
»véletlenségéből« huzta magára az ünneplő gunyá-
ját. »Hogy szellőződjék« — mondák elmésen néme-
lyek. És mindenki folyton azt leste egész délig, hogy
mikor megy már haza a másik. De azért egyikük
sem mozdult.

Ugy déltájban a vendéglős szemeivel titokban
intett a polgármesternek. Persze, hogy mindenki
észrevette ezt a titkos jeladást. A polgármester,
közömbös arczot mutatva — ámbátor, hogy belse-
jében csak úgy dúlt az izgalom — bucsuzott a társa-
ságtól és a vendéglős után sietett.

— Már fölkelt — sűgá emez odakint a fülébe.
— Tessék csak bátran felmenni.

Dobogó szívvvel ment fel a lépcsőn. A báró
ajtaja előtt levette kalapját, megtörölte izzadó
üstökét, és szerényen megkopogtatta az ajtót. Semmi
nesz, semmi hang belülről. Másodszor is nekifohász-
kodott a kopogtatásnak, most már hangosabban.
Erre nagyhirtelen kinyilt az ajtó és valami komor-
nyikféle haragosan lépett ki a küszöbre.

— Mit akar az ur? Kicsoda az ur?

— A méltóságos báró urnál óhajtanám tisz-
teletemet tenni, mint ezen városnak polgármestere.

— Majd bejelentem — volt a rövid válasz s
az ajtó ismét becsukódott.

Polgármesterünknek a respektusa pedig hatal-

masan megnagyobbodott ezen előkelő szokás láttára.
Bizonyos, hogy nagyobb ur, mint amilyennek mondja
magát ez a báró. Hanem miért titkolózik ugy? . . .
Ennek valami nagy okának kell lennie.

Az ajtó megint nyilik s a komornyik udva-
riasan szól:

— Ö méltósága várja a polgármester urat.

Bent, a második szobában (mert a közbülső
ajtót, ami mindig zárva van, most szintén kinyitot-
ták) meglehetősen homály volt még, lévén az ablak-
függönyök a déli óra daczára leeresztve. Polgár-
mesterünk eleinte semmit sem lát odabent; hanem
csakhamar eligazodik a hang nyomán, mely a diván
felől hallatszik.

— Á, éppen jó, hogy jön, kedves polgármes-
ter. Már hívátni akartam magát. Fogláljon kérem
helyet. Itt mellettem. Ne zsenirozzá magát.

A polgármester odalépett a hang gazdájá-
hoz közel és folytonos bókolás között ült le egy
székre, amelyik a kanapé előtt állott. A kanapén
egy sápadt képű fiatal ember feküdt, reggeli pon-
gyolában; jobb szeme egy irgalmatlan nagy mo-
noklival volt felfegyverkezve. A még csupasz arcz
nagyon fájdalmas kifejezést mutatott.

— Kivántam . . . — kezdé a polgármester a
bemutatkozást és dikiéziót.

— Hágyjá csak, hágyjá, kedves polgármester.
Igen. Akartam magát hívátni. Jó, hogy eljött, mert
szükségem van magára, a magá intézkedésére. Tudja,
én egy beteg ember vágyok. Nágyon beteg. És nem
tudom, hogy mi a bájom. Voltam minden híres
doktornál a külföldön is; azok sem tudják. Végre
ázt a tanácsot káptam Pesten, hogy jőjjen ide, az
itteni doktorhoz. Nágy hire van. Ajánlották. Há ez
sem ismeri fel a bájomát, hát nem tudják, hogy
kicsodá. Kedves polgármester, kérem intézkedjék,
hogy ez a doktor engem meglátogásson. Még má
eljőjjen. Tudja, ugy délután öt órákor. Ebéd előtt
szeretnék vele beszélni. Isten áldja, kedves polgár-
mester. Most pihennem kell. . . .

A polgármester még szeretett volna egy és
más dologra nézve elbeszélgetni a báró ural, de
amikor látta, hogy az nem felel, hanem mozdulat-
lanul, lehunyt szemmel fekszik ott, csendesesen fel-
kelt és távozott.

Mint a futó tűz, ugy terjedt el a városban a
báró betegségének a hire. No meg annak, hogy az
öreg doktor milyen világhírű kapacitás; amiről itt
mindmostanig sejtelmük sem volt az embereknek.
Természetesen mindenki az öreg doktorra gondolt.
Mert az új doktort, azt a jött-mentet, számításba
sem vették.

Az öreg pedig nem tudott hová lenni a maga
nagy izgalomban. Azt elvégre is természetes dolognak
tartotta, hogy a pesti orvosok ilyen nagy véleménynyel
vannak felőle; hiszen régen ott lett volna az ő
helye az egyetemen, vagy mi. Hanem ez a rejtelmes
báró, akinek herczegi korona van a kofferjén —
hm. Mi lehet ezzel? Mi lesz ezzel? Meg tudja-e
majd gyógyítani, amikor azok a híres professzorok
sem bírtak vele, a doktorok prófétái? Mi lesz akkor
az ő hirnevével?

Doktorunk ma délután kettőtől négyig nem
rendelő órát tartott, hanem öltözködött. Négytől
háromnegyed ötig a főtéren járt fel és alá, és fogadta
nagy leereszkedéssel a gratulációkat. Háromnegyed
öt órától ötig pedig a zsebóráját nézegette. Előbb

minden három perczen egyszer, azután minden perczen háromszor.

Pontban öt órakor bekopogtatott a rejtelmes előkelő pácienshez. A komornyik annak rendjémódja szerint bejelentette, a báró meg annak rendjémódja szerint megvárakoztatta őt. Ami csak megerősítette doktorunkat a báró urnak előkelő mivolta iránt.

Végre behívták a szenvedőhöz.

A konzultáció eltartott vagy egy óra hosszat. Mire a doktor kijött a betegtől, már a folyosón is várták kíváncsi emberek, hogy vajjon miféle baja lehet az érdekes bárónak. Doktorunk csak komoran rázogatta a fejét, huzogatta fel a vállát, 'de nem állott szóba senkivel. Ebből az egész város megtudta, hogy az eset súlyos Mindenki részvétellel gondolt a szegény betegre.

A kezelés harmadik napján a beteg állapota hirtelen még rosszabbra fordult. A báró komornyikja sürgősen kereste a polgármestert s beteg urához kérte őt.

— Kedves polgármester — nyögé az ágyban fekvő páciens — én azt hiszem, hogy máguk nem az igazi doktort küldték el nekem. Nincs itt egy másik doktor is a városban, aki okosabb ennél az öregnél? Ez nem lehet az az okos ember, akihez engem küldtek, mert ez egy vén . . . eh . . . aki engem holnaputánig a más világra akár küldeni.

A polgármester megütözéssel hallgatja ezt a beszédet. De amint a beszélőnek szenvedő arcába tekint, és látja azon a kinteljes kifejezést, nem állhatja meg, hogy kísérletképen szóba ne hozza a másik doktort, a jött-mentet, aki ugyan fiatal ember még, de hát Pestről jött, és nem lehet tudni. . .

Megpróbálták a fiatal orvossal. És ime, csoda történt. Egy hét leforgása alatt a báró állapota nemcsak hogy tetemesen javult, hanem valósággal egészséges lett. A fiatal orvos tehát eltalálta a betegség kuforrását. És így nem az öreg doktor az a Pesten is ismert híres tudós, hanem a fiatal doktor.

Ahogy ennek a csodakurának néhány nap alatt híre ment, Patika doktornak többé nem volt sem éjjele, sem nappala. Csakugy ostromolta lakását a sok beteg ember. . .

A fiatal báró búcsúzaskor egy levélborítékot nyomott az orvos kezébe, amit ez jónak látott csak otthon, avatatlan szemektől óvott helyen felnyitni. Kék hasu bankók helyett azonban ijedelmére csak egy levél jött elő a boritékból, amely levélnek ez volt a tartalma:

»Tisztelt orvos ur!

Én beváltottam a szavamat és megmutattam az orvos urnak, hogy nincs könnyebb dolog, mint egy orvos számára pácienseket szerezni. Bocssássa meg azt a tréfát, amit eközben önnel is elkövettem; nem volt nekem kutyabajom sem az egész idő alatt. Csak attól tartottam mindig, hogy a szenvedő báróban feltalálja ismerni azt a bizonyos vasuti gyakornokot, a Jelzessy főnök ur kosztosát, aki tisztelettel üdvözli önt, és arra kéri, hogy ne sajnáljon állomási málházónktól némi csengő elismerést azért a kitünő szereplésért, ahogyan az az idegen városban a komornyikot adta. Bizalmasan megsughatom azt is, hogy ennek

a tervnek kivitelében nagy segítségünkre volt az ön jó barátja, Jelzessy főnök ur, aki készségesen támogatta vállalkozásomat.

Titoktartás és sok páciens!«

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

M. V., Orczifalva. Uj naptár beszerzése iránt intézkedtünk és amint azt megkapjuk, azonnal küldjük. A lelkes álma nem teljesedett be, mert a lapok nem hoztak róla többé semmiféle hirt.

Szatmári gőzfürész. A könyvek csak a postán vehettek el, mert mi elküldöttük őket. Most még egyszer elküldjük, azonban már ajánlva, nehogy megint lábuk keljen. Jó lesz ott a kézbesítésnél kissé körül nézni, hátha az előbbieket csak elkallódtak valahol?

Honor. Nem kapunk többé életjelt a kis neheztelőtől?

S. K. 30. Határozottan rossz, helytelen szó. Abból a forrásból származik ez is, amelyikből az irodista és — uram bocsá — legujabban a mozgalmista!

Miskolcz. Igaz, hogy B. B. B. Nagy Hunyad 10? Mert felek panaszkodnak, hogy a czégtáblák nincsenek kiakasztva sehól.

Kiváncsi. Nem ugy, tisztelt barátja a »Kitartás«-nak. Ha ön abba a boritékba egy kocsiintézeti nyomtatványt tett belé, akkor kívül nem azt kell írnia, hogy »Légy-számkimutatás«, hanem »Létszámkimutatás«. Sajbának igazza volt.

O. Z., Pozsony. Már kérjük, ne vegye tőlünk rossz néven, de ha összehasonlítjuk a cikket a levéllel s a levelet a cikkel, eszünkbe jut az a bizonyos színész, aki imígyen mutatkozott be az uj direktornak: Én a vendégszerepléseim alkalmával mindig csak az első szerepeket játszottam.

— Igen, — felelé a direktor — mert a többiekre már nem volt kíváncsi senki.

Hanem azért szent legyen ám a béke!

Régi tag. A tapasztalás már régen azt mutatta, hogy erős szélben az ugynevezett hasábos kerékgátfá egymagában nem mindig elégséges a kocsinak a megfutamodás ellen való biztosítására. A szél addig lökdösi a kocsit, amíg ennek kerekei a fára is felkapnak, hogy azután visszafelé zuhanván, a kocsi visszagördülése folytán a másik kerékpárt a tulsó oldalról hasonló helyzetbe hozzák. A kocsinak ez az idestova való gördülése, játéka nagyon előmozdítja a heves szél által, amíg végre olyan erős lesz, hogy valamelyik kerékpár egészen átugrik a gátfán és akkor azután futhatnak a kocsi nyomába! A meghiányolás tehát jogos és indokolt volt. Kísérje különben figyelemmel a lapunkban megjelenő »Vasuti balesetek« című cikksorozatot, mert abból sok ilyen, gyakorlati tapasztalatokból merített tanulságot fog szerezni.

Csorba András, Selyp. Februárra számoltuk el. — *Szekeres Ferencz, Csik-Karczfalva, Huber Ede, Felső-Nyék.* Elkönyveltük márczius és április hóra. — *Magyari Dénes, Fogaras.* Január, február hóra számoltuk el. — *Szabó András, Szabó János, Keszi János, Jólész.* Teljesen rendben van. — *Virbán János, Maros-Bogát,* 20 korona 40 fillért, *Dániel Sándor, Banicza,* 27 korona 20 fillért, *Takáts János, Szombathely,* 11 korona 44 fillért, *Mátis Gáspár, Zilah,* 21 korona 80 fillért köszönettel nyugtázunk, megfelelően elszámoltuk. — *Végh János, Sándorudvar.* Szívesen várunk. — *Miklosko Károly, Tarna.* Elszámoltuk január hóra. — *Csajághi István, Somoogy-Szobb.* Elkönyveltük február és márcziusra. Fölöslege van azonban 60 fillér. — *Kremperger János, Csorna.* Fölöslege van 1 korona 60

fillér. — *Répásy Miklós, Bekecs.* Elszámoltuk február, márcziusra. — *Láth József, Kis-Pest.* Februárra számoltuk el. — *Czinko Dezső, Beznye.* Áprilisa számoltuk el. — *Razgo János, Budapest.* Elkönyveltük márczius és áprilisa. — *Schiller Miksa, Breznóbánya.* Áprilisa számoltuk el. — *Kovács Anna, Oszko.* Elszámoltuk február és márcziusra. — *Tatarik Mihály, Borosznó, 4 koronát, Uhrík Mihály, Putnok, 4 koronát, Szelko János, M.-Hosszurét, 16 korona 80 fillért, Somody Imre, Kecskemét, 97 korona 54 fillért, Papp István, S.-A.-Ujhely, 43 koronát, Deák Rencsisofszky József, Nagy-Becskekerek, 36 korona 76 fillért köszönettel nyugtázunk, megfelelően elszámoltuk. — Tóth N., Báttaszék, 5 korona 14 fillért, Buzek Géza, Budapest, 16 korona 43 fillért, Bene János, Kassa, 40 korona 40 fillért, Bagaméry László, T.-Szt.-Márton, 11 korona 40 fillért köszönettel nyugtázunk, megfelelően elszámoltuk. — Listár János, R.-Csaba. Deczemberre számoltuk el. — Guatkovszky János, Budapest. Elkönyveltük február hónapra. — Szelko János, Murány-Hosszurét. Február hó 13-án küldött 2 koronát is nyugtatjuk. — Cseh Sándor, Uj-Péteri. Elkönyveltük január, február és márcziusra. — Polcz József, Temesvár. Februárra számoltuk el. — Benyó János, Tolmács. Márczius végéig teljesen rendben van. — Kiss Ferencz, Becekekerek. Elkönyveltük márczius, április óra. Bizalmi férünk neve Deák Rencsisofszky József. — Kondor Gyula, Sz.-Bolla, 6 korona 80 fillért, Kaczér Dénes, Szombathely, 7 korona 08 fillért, Schundt Lajos, Szabadka, 36 korona 04 fillért, Pajer Ferencz, Kőszeg, 5 koronát, Petyko András, Eger, 8 korona 80 fillért, Glosz Károly, Szíszek, 34 korona 73 fillért köszönettel nyugtázunk, megfelelően elszámoltuk. — Virbán János, Maros-Bogát. 921. sz. tagunk részére jelzett időig kért haladékokat megadjuk. — Dobos Elek, Szombathely, 175 korona 34 fillért, Vizváry Antal, Királyháza, 14 korona 22 fillért, Bene János, Kassa, 48 korona 70 fillért, Vécsei Frigyes, Budapest, 16 korona 50 fillért köszönettel nyugtatunk, megfelelően elszámoltuk. — Asztalovszky Lajos, Piski. Elkönyveltük február és márcziusra. — Csoma Ferencz, S.-A.-Ujhely. Elszámoltuk márczius és áprilisa. — Nagy István, Serke. Deczember, január, február és márczius hónapokra számoltuk el, hiánya van e szerint 40 fillér, kérjük adandó alkalommal pótolni. — Csizsmerik János, Rimaszombat. Áprilisa számoltuk el. — Máté Kertész Mihály, Uj-Székely. Köszönettel nyugtázunk 13 korona 20 fillért, megfelelően elszámoltuk. — Cseh Sándor, Uj-Péteri. Levelét megkaptuk, teljesen rendben van. — Szabó Miklós, Zólyom. Tudomásul vettük, előjegyeztük. Annak idején kérjük a bizonyítványt. — Bartók Béla, Oroszka Tudomásul vettük, értesítését köszönjük. — Csekó Béla, Hatvan. Intézkedtünk. — Tolnay Győző, Budapest. Áprilisa számoltuk el. — Hübsch Ferencz, Rákos-Keresztur. Február, márczius óra számoltuk el. — Török Mihály, Petrozsény. Elszámoltuk április, május, június hónapokra, küldöttünk. — Platzer Jenő, Örmező. Sorsjegyei nem nyertek. — Miklós Gyula, Győr-Bérfalu. Februárra számoltuk el. — Glozik Mihály, Szarvas. Elkönyveltük január, február és márcziusra. — Kovács Károly, Nyiregyháza. Elszámoltuk január, február, márczius és április hónapokra, feleslege van azonban 20 fillér, kérjük ezt a május havi befizetésnél figyelembe venni. — Oroszi Szilárd, Budapest. Február, márczius hónapokra számoltuk el. — Farkas András, Selyp. Január, február hónapokra könyveltük el. — Berner Károly, Ujpest. Elszámoltuk február hónapra. — Kael Lajos, Ujpest. Elkönyveltük márczius és április hónapokra. — Csáky István, Arad, 5 korona 90 fillért; Dietz Antal, Szombathely, 48 korona 96 fillért; Kell István, Déva, 17 korona 36 fillért köszönettel nyugtázunk, megfelelően elszámoltuk.*

Felelős szerkesztő: Temesváry Alajos.

Elvállal mindennemű
épületmunkákat
házak
jókarban tartását,
csékély
átalányösszeg
mellett.

Költségvetést
díjtalanul
készítik.

Schönfeld József
épület- és mű-lakatos

Gyár:
BUDAPEST,
Rottenbiller-utca 54.
Gazdasági gépek
szakszerű kijavitása.

Költségvetést díjtalanul készítenek.

! Uj találmány!

a „RADICIN”

egyedüli szer, a mely egyszerű kezelés mellett minden **tyukszem** bőrkeményedést 5—10 nap alatt gyökerestől eltávolít.

== Ára 70 fillér. ==

Kapható minden gyógytárban.

Központi szétküldés: **KÖLCSEY Z. LAJOS Budapest,**
VIII. ker., Rökk Szilárd-utca 27. sz.

80 fillér beküldése mellett (levélbélyegben is) postán bérmentve megküldetik.

HOHENBÜGLER FERENCZNÉ

nagyvendéglője

BUDAPEST, VII., Aréna-ut 58/a.

Athléták és színészek találkozóhelye.

Kitünő izletes magyar konyha. — Mérsékelt árak.
Kitünő magyar borok. — Kőbányai Dréher-féle sör.

Egyleteknek megfelelő mellékhelyiségek.

Bor házhoz küldve 5 litertől kezdve:

Kitünő asztali fehérliterenként 35 kr.
Kitünő nehéz vörösbor..... > 45 kr.